

(ไพลามทุ่ง)

นโยบายรัฐบาลใหม่ ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนกับการจัดสรรทรัพยากร

สุณี ไชยรส

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รัฐบาลใหม่โดย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีคนเดิมเริ่มต้นสร้างความแตกต่างจากนโยบาย ๔ ปีเก่า โดยเฉพาะการถูกวิพากษ์วิจารณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนเรื่องสิทธิในกระบวนการยุติธรรม การละเลยสิทธิชุมชนในการดำเนินการโครงการต่างๆ และการมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญในการตัดสินใจ และการตรวจสอบอำนาจรัฐทุกระดับ

ในการชี้แจงนโยบายต่อผู้บริหารระดับสูงเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๘ นายกรัฐมนตรีย้ำว่า... “ผมจะขอให้ท่านทั้งหลายยึดหลักอีกเรื่องหนึ่งคือ หลักประชาธิปไตยและหลักสิทธิมนุษยชนอย่ามุ่งเป้าคำนึงถึงความสำเร็จเพียงอย่างเดียว แต่ไม่คำนึงถึงการละเมิดทั้งหลาย เพราะไม่มีใครคุมครองท่านได้... ขออย่าว่าท่านจะต้องเคารพสิทธิเสรีภาพของประชาชน ”

ในการแถลงต่อรัฐสภา เรื่องนโยบายส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม นายกรัฐมนตรีระบุว่า “...เน้นการมีส่วนร่วมและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน... รัฐบาลจะรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในรูปแบบที่เหมาะสมและหลากหลายเกี่ยวกับเรื่องสำคัญตามรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๕๕ ร่วมกับทุกฝ่ายที่จะส่งเสริมและยกระดับสิทธิมนุษยชนให้ทัดเทียมระดับสากล ...รัฐบาลจะส่งเสริมสนับสนุนการทำงานขององค์กรอิสระต่างๆตามรัฐธรรมนูญ...และส่งเสริมสนับสนุนการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชนที่สร้างสรรค์ และกระบวนการประชาสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ”

แน่นอนว่า แม้จะเป็นคำแถลงนโยบาย ยังมีใช้การปฏิบัติที่เป็นจริง แต่ก็เป็นเรื่องที่ดีที่รัฐบาลยอมรับในหลักสิทธิมนุษยชน และเน้นถึงสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะนี่คือปัญหาใหญ่ที่สุดของรัฐธรรมนูญ ๗ ปีที่ผ่านมา

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาทิศทางและนโยบายต่างๆของรัฐบาลประกอบ พบว่ามีเรื่องราวอีกมากมายที่รัฐบาลจะต้องทบทวน มิเช่นนั้นนโยบายและคำพูดสวยหรูนั้นจะไม่มีทางเป็นจริงได้

ช่วงรอยต่อรัฐบาลทักษิณ ๑ มาถึงทักษิณ ๒ มีนโยบายหลายประเด็นที่สังคมวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก อาทิ

๑)นโยบายเน้นตัวเลขการส่งออก การลงทุนเป็นหลัก เช่น การเสนอร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่ให้อำนาจภาครัฐดำเนินโครงการใดๆได้ง่ายขึ้น โดยยกเว้นกฎหมายและระเบียบ

ที่เกี่ยวข้องต่างๆ ที่น่าตกใจมากที่สุดคือ การไม่ต้องทำรายงานประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การขอใช้พื้นที่ป่าสงวนและอุทยานแห่งชาติ รวมถึงการเวนคืนที่ดินที่ง่ายดายขึ้น

๒)การออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรีพ.ศ.๒๕๔๘ เมื่อ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๘ ที่ถูกคัดค้านอย่างมากก่อนจะมีการประกาศ ว่าเป็นอำนาจนายกรัฐมนตรีเกินขอบเขต แต่รัฐบาลไม่รับฟัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรา ๘

“การประชุมคณะรัฐมนตรี ในกรณีปกติให้ดำเนินการได้เมื่อมีรัฐมนตรีเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนคณะรัฐมนตรีทั้งหมดที่มีอยู่

ในกรณีจำเป็นเพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์สำคัญของประเทศ หรือมีกรณีฉุกเฉิน หรือเพื่อประโยชน์ในการรักษาความลับ นายกรัฐมนตรีอาจพิจารณาเรื่องใดกับรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องตามที่นายกรัฐมนตรีเห็นสมควรเพื่อมีมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นได้ และเมื่อมีการประชุมเป็นกรณีปกติให้นายกรัฐมนตรีแจ้งให้ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีทราบมติของคณะรัฐมนตรีดังกล่าวด้วย...”

๓)นโยบายเร่งด่วนจากตัวรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรี และการตั้งงบกลางจำนวนมากเป็นพิเศษ ทั้งนี้โดยไม่ต้องจัดทำแผนงานและงบประมาณผ่านรัฐสภาเช่นงบประมาณทั่วไป